

گفتگو با نوازه ستار خان، بازیگر و راوی «عیار مشروطه»

تلاش برای زنده کردن تاریخ به تاراج رفته

روماییی شدد، به صورت واقعی چهره جدیدی از این سردار ملی به مخاطب نشان داده می‌شود و کارگردان این مستند خصوصیات بارز شخصیتی ستار خان مثل شجاعت و غیرت را به تصویر درآورده است و من هم به‌عنوان مشاور، بازیگر و راوی تلاش کردم تا حد ممکن به بهتر شدن این مستند کمک کنم و از کارگردان و مرکز سینمایی مستند و تجربی به دلیل فراهم کردن امکان برای ساخت فیلمی درباره ستار خان تشکر می‌کنم. دوربین کارگردان در این مستند به میان مردم در کوچه و بازار رفت تا جایگاه این سردار را در بین مردم نشان بدهد.

چه منابع مکتوبی از سردار ستار خان در خانواده داشتید که برای ساخته شدن مستند عیار مشروطه از آن استفاده شد؟

منابع مکتوب اندکی درباره ایشان وجود دارد. در روز مانده به نوروز ۱۲۸۹ ایشان از سرآچار به همراه باقر خان و همراهی ۵۰

احمدمحمد اسماعیلی: مستند «عیار مشروطه» یک مستند اتوبیوگرافی ارزشمند درباره زندگی یکی از بزرگان ایران معاصر، ستار خان است. سرداری که راد مردی‌های او و دوستانش ایران را از سیطره سلطنت خودکامه قاجاریه و استبداد نجات داد و اولین تمرین دموکراسی ملت ایران را به وجود آورد. سامی سردار ملی نتیجه ستار خان با حضورش در این مستند تلاش کرده‌واقفیت‌نمایی این مستند را دوچندان کند با او در باره این مستند گفتگوی انجام دادیم. این فیلم در اولین روز جشنواره به عنوان فیلم افتتاحیه به نمایش در آمد.

مستند عیار مشروطه چه و جوه جدیدی از شخصیت ستار خان را برای مخاطب آشکار می‌کند؟

در مورد نشان دادن شخصیت واقعی ستار خان هم در رسانه ملی و هم در کتب درسی کم لطفی‌های زیادی انجام شده است و فقط در حد یک پارگراف در کتاب‌های درسی به زندگی و خدمات ستار خان بسنده شده است. در عیار مشروطه که در جشنواره سینماحقیقت

نگاهی به فیلم‌های بخش «تصویر عاشورا»

عاشورا به روایت مستند

درباره عاشورا و آنچه بر خاندان اهل بیت(ع) در کربلا گذشت در تاریخ، بسیار نوشته‌اند، نقل‌های فراوانی از این واقعه شده و حالا بعد از ۱۴۰۰ سال این واقعه همچنان برای مسلمانان در همه دنیا جاگنگاز است به گونه‌ای که در محرم و صفر همچنان پرچم‌های سیاه بر در و دیوار و خانه‌ها نقش می‌بندد، اما این روایت تنها در کتب تاریخی ثبت نشده است. این روزها به یمن ورود تکنولوژی و دوربین‌های دیجیتال بسیاری از عکاسان و فیلمسازان به سراغ ثبت این لحظات می‌روند. جشنواره سینماحقیقت نیز به رسم سال‌های گذشته علاوه بر بخش ملی و بین‌الملل، امسال با توجه به همزمانی برگزاری هشتمین دوره جشنواره بین‌المللی سینماحقیقت با ماه صفر و اربعین حسینی، از این قافله عقب نمانده و به همت مسئولان برگزاری جشنواره بخش ویژه‌ای را به این امر اختصاص داده است. در این بخش ویژه که به نام «تصویر عاشورا» نام‌گذاری شده است، به فیلم‌های مستند با موضوع مفاهیم فرهنگ عاشورا به روایت مستندسازان می‌پردازد. در بخش «تصویر عاشورا» ضمن نمایش جدیدترین فیلم‌های مستند مرتبط با دهه محرم و مفاهیم فرهنگ عاشورا، به تکریم عاشورای حسینی پرداخته می‌شود و جایزه‌ای ویژه برای بهترین فیلم مستند در این حوزه در نظر گرفته شده است. جایزه این بخش تندیس جشنواره، دیپلم افتخار و مبلغ ۷۰ میلیون ریال است که به کارگردان بهترین فیلم مستند با مضامین عاشورایی اهدا خواهد شد. ضمن این که بخش‌های پژوهشی و فنی (تحقیق، تصویر، تدوین، صدا، نویسندگی) این آثار نیز در کنار سایر فیلم‌های بخش مسابقه ملی داوری خواهند شد. مستندهای آرزوی همه (علی قدیریان)، بلاکشان (شهرزاد توکل)، حاشیه‌های کوتاه بر یک متن بلند (وحید جاووش)، مدافعان نبل و الزهرا (طه فرتوت) و نشان (فرزاد جعفری)، از جمله آثار منتخبی هستند که ضمن نمایش در بخش مسابقه ملی، به رقابت برای کسب جایزه «تصویر عاشورا» سینماحقیقت می‌پردازند.

فیلم‌های بخش «تصویر عاشورا» هشتمین دوره جشنواره بین‌المللی سینماحقیقت به این شرح هستند:

آرزوی همه

این فیلم بر تری‌ای از یک نقلی (عبدالحمید قدیریان) است که اقدام به نقلی تلویحی منتهی به عاشورایی می‌کند. پژوهش، کارگردانی و تهیه‌کنندگی مستند «آرزوی همه» بر عهده علی قدیریان بوده و مجید یزدانی (تصویر بردار)، ارشاد قاسمی (صدا بردار)، محمدنجاریان (تدوینگر)، لعیا دوستی (دستیار کارگردان) وی را در ساخت این اثر یاری رساندند. مستند «آرزوی همه» در مدت زمان ۲۳ دقیقه، محصول سال ۱۳۹۳ مؤسسه فرهنگی-هنری تصویرسازان صبح صادق است.

بلاکشان

این فیلم، مستندی درباره مداحی ایام محرم در شهر اصفهان، در گذشته و حال است. پژوهشگر، تدوینگر و کارگردان «بلاکشان» شهرزاد توکل است. «علی جعفری» تصویربردار و «سروش عزیز» صدا بردار این مستند هستند و «مونا زندی حقیقی» هم آن را در قالب یک مجموعه مستند عاشورایی برای مؤسسه رسانه‌های تصویری تهیه کرده است. «بلاکشان» یک مستند بلند ۷۵ دقیقه‌ای است که اولین نمایش آن در جشنواره سینماحقیقت خواهد بود. در واقع آنچه در این مستند نمایش داده می‌شود تصویری از

قدیمی‌ترین و اصیل‌ترین مداحان اصفهان تا جوان‌ترین آن‌هاست که در گذر زمان تغییر سبک داده‌اند و ما شاهد تحول در نوع عزاداری آن‌ها هستیم. شاید به نوعی بتوان گفت در این مستند کارگردان سعی کرده به نوعی دستگام‌های آوایی و سبک مداحان اصفهانی را به درستی به نمایش بگذارد.

حاشیه‌ای کوتاه بر یک متن بلند

این مستند ۵۰ دقیقه‌ای، روایتگر سیر زوار اربعین حسینی در شهرهای مختلف کشور عراق است. کارگردان در این اثر به سراغ خادماتی از مذاهب گوناگون رفته که بی‌هیچ چشم‌داشتی از زائران امام حسین(ع) پذیرایی می‌کنند. دوربین جاووش عاشقانی از کشورهای مختلفی چون اندونزی، افریقا، سنگال، آرژانتین و... را تا ورود به کربلا همراهی می‌کند. پژوهشگر، نویسنده، کارگردان، تدوینگر و تهیه‌کننده مستند «حاشیه‌های کوتاه بر یک متن بلند» وحید جاووش است که طی سال‌های اخیر، چندین فیلم مستند با موضوع فرهنگ عاشورا تولید کرده است. از دیگر عوامل این فیلم می‌توان به امیر زهبیده (تصویر بردار)، ابوشام سیداکرم (صدا بردار)، احسان افشاریان (صداگذار) و محمدرضا علیقلی (آهنگساز) اشاره کرد.

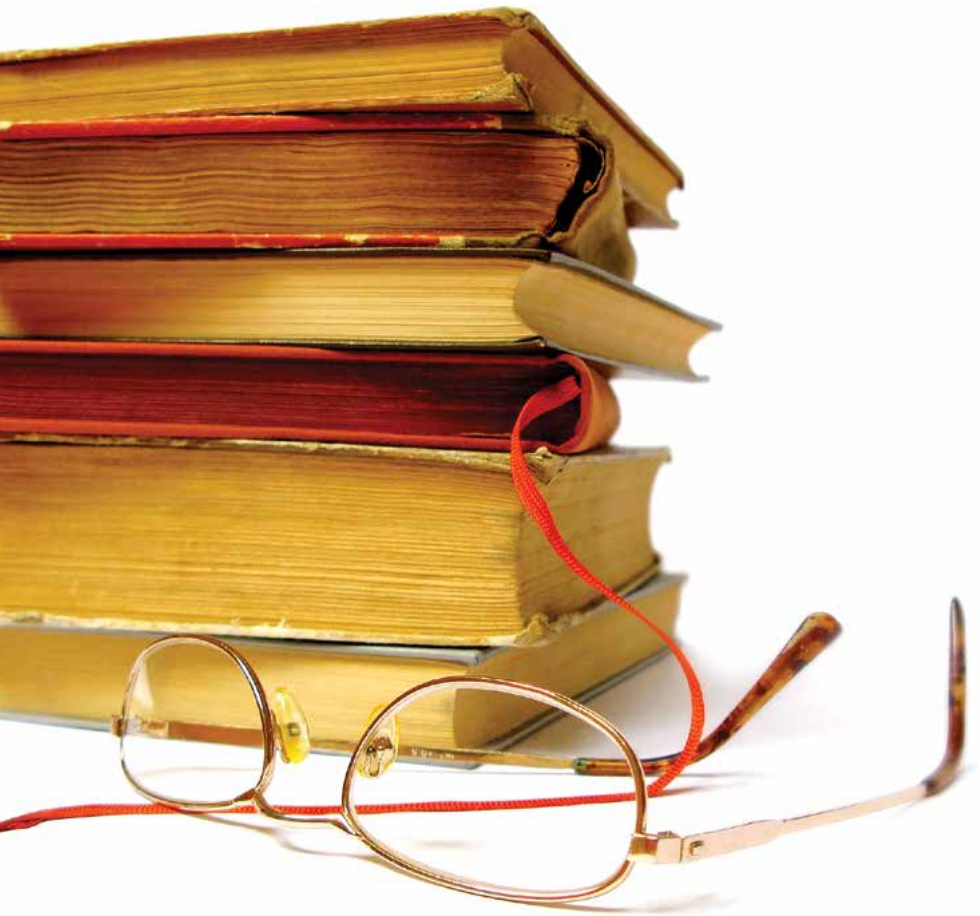
مدافعان نبل و الزهرا

شهرهای نبل و الزهرا دو شهر کوچک در شمال استان حلب سوریه هستند که ساکنان آن را شیعیان تشکیل داده و با شروع تهاجم نیروهای مسلح سلفی به سوریه، در محاصره قرار می‌گیرند. در مستند «مدافعان نبل و الزهرا» تیم فیلمساز موفق به ورود به شهر شده و از نزدیک شاهد مشکلات و مقاومت شیعیان شهر می‌شوند. طه فرتوت نویسنده، کارگردانی و تدوین این فیلم مستند ۲۶ دقیقه‌ای را بر عهده داشته است. سایر عوامل تولید فیلم هم به این شرح هستند: تهیه‌کننده: مرتضی شعبانی، پژوهشگر و مدیر تولید: سعید صادقی، تصویر بردار: سیداحسان اصغرزاده، سیدعلی فاطمی، شهید هادی باغبانی، صدا بردار: حبیب خزایی، گوینده: حسین محمودیان. مستند «مدافعان نبل و الزهرا» در مرکز مستندحقیقت تهیه شده است.

نشان

بخش‌های مختلفی‌ترین فیلم مستند با حضور استاد کاران علم‌ساز، اساتید دانشگاه، علم‌گش‌ها و... در مقابل دوربین شکل می‌گیرد. فرزاد جعفری تصویر برداری، کارگردانی و تدوین مستند ۲۸ دقیقه‌ای «نشان» را بر عهده داشته و زهت مهدوی اشرف (پژوهشگر)، مجتبی جعفری (صدا بردار و تصویر بردار دوم)، و پویان شعله‌ور (تدوینگر) وی را در تولید این فیلم همراهی کردند. تهیه‌کنندگی مستند «نشان» هم بر عهده امیرحسین امیری بوده است.

گفتگو با محمد تهامی نژاد درباره کارگاه مستند و ذهنیت:

باز پرسش‌های عینی در کلاس حاضر شوید

محمد تهامی نژاد علاوه بر این که جزو پیشگامان عصره مستندسازی در ایران به شمار می‌رود، در زمینه پژوهش، ترجمه و تدوین هم کارنامه پر بار و قابل‌اعتنایی دارد. او پژوهش در تاریخ، نقدنویسی و مستندسازی را با هم پیش برده است. مجموعه نوشته‌های او از دهه چهل هیج‌گاه از جوهره پژوهش بررسی‌های تاریخی خالی نبود. تهامی نژاد از دهه پنجاه به‌عنوان پژوهشگر، در زمینه تاریخ سینما و سینمای مستند فعالیت کرد. او معتقد است کار پژوهش باید وی را به یک نظر به برساند و نظریه‌ای که آن زمان، در پناه پژوهش در سینما مطرح کرد، نظریه به یأس در سینمای ایران بود. او فکر می‌کرد وضعیت فعلی سینمای ایران در آن دوره به وضعیت اجتماعی ایران در دهه چهل و ریشه‌های تاریخی ما برمی‌گردد. فیلم‌های محمد تهامی نژاد نیز کم و بیش اسنادی از دوران خود هستند. از روز نشین کارگاه‌های تحقیقاتی پژوهشی جشنواره کار خود را آغاز کرده است. قرار بود تهامی نژاد در روزهای سه‌شنبه و چهارشنبه درباره مستند و ذهنیت به همراه پروفیسور بیل نیکولز در این کارگاه حضور یابد ولی با توجه به عدم حضور نیکولز این برنامه با تغییراتی روبرو شده است. به بهانه برگزاری این کارگاه با او گپ زدیم. با ما همراه شوید.

نگار حسینی

واقع شروع می‌شود. یعنی مادر سینمای مستند ایران هم با نگاه بیرونی و راجع مستند و ذهنیت برگزار کنید؟! احتمالاً خیلی‌ها دوست دارند بدانند که در این کارگاه‌ها چه می‌گذرد و به چه مباحثی پرداخته می‌شود؟

قرار است در ایام جشنواره سینماحقیقت شما کارگاهی را با عنوان مستند و ذهنیت برگزار کنید؟! احتمالاً خیلی‌ها دوست دارند بدانند که در این کارگاه‌ها چه می‌گذرد و به چه مباحثی پرداخته می‌شود؟

این کارگاه‌ها با نگاه بیرونی، درونی و عاطفی به جهان، کتاب سینمای مستند ایران از دو جنبه واقع‌گرای «عین‌گرایی»، دواندن ذهنیت در دنیا واقع، عاطفه‌گرایی و شکل‌های مختلف تأویل امر

قرار است در ایام جشنواره سینماحقیقت شما کارگاهی را با عنوان مستند و ذهنیت برگزار کنید؟! احتمالاً خیلی‌ها دوست دارند بدانند که در این کارگاه‌ها چه می‌گذرد و به چه مباحثی پرداخته می‌شود؟

دیگر «چنارستان» به حضور هنرمندان صاحب‌نام و بزرگان پایتخت‌نشین بازمی‌گردد و افرادی همچون مرتضی احمدی در این فیلم مستند نقش پررنگی ایفا می‌کنند. کامران عبداز عکاسان برجسته کشور، علی دهباشی، عین‌اله کیوان شکوه، حوری اعتماد، ایرج حسایی و... نیز در بخش‌های مختلف این فیلم مستند حضور دارند. برای ساخت فیلم «چنارستان»، مرکز گسترش سینمای مستند و تجربی سرمایه‌گذاری کرده و این اثر متفاوت در جشنواره سینماحقیقت به نمایش در می‌آید.

آن ۹ ماه وقت او را بگیرد. حضور کاراکترهای مختلف و نوعی گونه‌شناسی مشارکتی در «چنارستان» و بیان خاطرات و ناگفته‌هایی از بزرگ‌ترین خیابان تهران جذابیت‌های زیبایی را به کار بخشیده است. عمده زیبایی «چنارستان» به نوع فیلمبرداری آن بازمی‌گردد چرا که برخی از صحنه‌های فیلم توسط بالگرد و به صورت هوایی فیلمبرداری شده و کارگردان جوان این فیلم می‌گوید که ۵ میدان اصلی خیابان ولیعصر و مسیر پارک وی تا تجریش بدین شکل و در فاصله ۳۰۰ تا ۵۰۰ متری تصویربرداری شده است. بخش عمده‌ای از تصاویر «چنارستان» به صورت آرشویی و از آرشيوهای معتبر تهیه شده است که تاکنون در هیچ فیلم مستندی دیده نشده است. هادی آفریده درباره این آرشيو تصاویر که برای نخستین بار به نمایش در می‌آید، می‌گوید: در این فیلم از آرشيوهای فیلم خانه ملی ایران، تلویزیون ملی و صدا و سیما، کلکسیونرهای تهران و البوهای تهرانی‌های قدیم استفاده شده است. جذابیت

نگاهی به «چنارستان» به کارگردانی هادی آفریده

زیبایی‌ها و خاطرات یک قرن خیابان ولیعصر تهران

«چنارستان» نام اثری متفاوت از هادی آفریده کارگردان جوان کشورمان است که تاریخ شفاهی و آرشویی خیابان ولیعصر تهران را به صورت کامل و با حضور بزرگانی همچون مرتضی احمدی بررسی می‌کند. هادی آفریده «چنارستان» را که در خصوص تاریخ طولانی‌ترین خیابان تهران است در طول مدت ۲ سال و اندی تولید کرده و در این فیلم مستند خاطرات جمعی مردم و مشهوریان را با زیبایی می‌کشد. چنارهای منظم خیابان ولیعصر، وجود مشاغل گوناگون، سرسبزی و زیبایی خیابان ولیعصر، خاطرات مردم و اهالی قدیمی تهران از ولیعصر و وجود بزرگ‌ترین پارک‌ها و مراکز خرید در این خیابان به همراه تازه بودن ایده‌ای درباره یک خیابان دستمایه‌های ساخت این فیلم برای آفریده شدن بوده است. ساخت «چنارستان» که از ابتدا تا انتها دو سال و نیم زمان برده باعث شده تا آفریده برای مراحل تحقیق چندین بار طول ۱۸ کیلومتری خیابان ولیعصر را به صورت پیاده طی کند و تدوین

بخش شهر

نیمه بلند

آقای عابدزاده

فیلم مستند ۲۶ دقیقه‌ای «آقای عابدزاده» ساخته مرتضی سلطانی در بخش مسابقه ملی به نمایش درمی‌آید. مرتضی شخصیت اصلی این فیلم علاوه بر بازی با احمد رضا عابدزاده در این علاقه به اندازهای زیاد است که روی هوش هم تأثیر گذاشته و همه به او می‌گویند عابدزاده مرتضی خیلی برون گراست. او مدتی در عرصه فوتبال حضور داشته اما بعد از آن نتوانسته موفقیتی به دست آورد. بعد از خداحافظی عابدزاده، مرتضی هم از دنیای فوتبال خداحافظی کرد و بعد از روی آوردن این دروازه‌بان به دنیای مری‌گری، مرتضی هم تصمیم گرفت مری‌گری را تجربه کند. او حالا خودش را بهترین مری آسیای میانه‌ها در واقع فوتبال برای او کامیابی چندلی نداشته است.